

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne [datum] v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Michaely Pařízkové a soudců JUDr. Martina Zelenky a JUDr. Michala Hodouška odvolání obžalovaného [jméno] [příjmení], narozeného [datum] proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. října 2023, sp. zn. 45 T 10/2022, a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 trestního řádu se napadený rozsudek částečně zrušuje, a to ve výroku o trestu.

Podle § 259 odst. 3 trestního řádu se znovu rozhoduje tak, že se obžalovaný [příjmení] [příjmení], [datum narození]

odsuzuje

podle § 185 odst. 3 trestního zákoníku za použití § 58 odst. 1 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 3 (tří) let.

Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku se výkon trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 5 (pěti) let.

Podle § 82 odst. 3 trestního zákoníku se obžalovanému ukládá přiměřené omezení zdržet se jakéhokoli kontaktu s poškozenou [jméno] [příjmení], narozenou [datum], a povinnost podle svých sil nahradit této poškozené nemajetkovou újmu, kterou trestným činem způsobil.

Jinak zůstává napadený rozsudek nedotčen.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným zločinem znásilnění podle § 185 odst. 1, alinea druhá, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, kterého se měl dopustit tím, že,, dne [datum], v době okolo 19.00 hodin, v [obec a číslo], v Chlebovické ulici [číslo] v bytě [číslo]

situovaném v prvním patře bytového domu, kam obžalovaný na návštěvu za poškozenou [jméno] [příjmení], [datum narození], která byla v tu dobu zdravotně indisponována, poté, co s poškozenou, která ležela v posteli, diskutoval o běžných záležitostech, v úmyslu a s cílem se sexuálně vzrušit a uspokojit, navzdory tomu, že si byl plně vědom toho, že poškozená, která byla partnerkou jeho syna, o něj jakožto o sexuálního partnera neměla žádný zájem, přestože jí obžalovaný v minulosti opakovaně, zejména v sms komunikaci, vyznával své city a sděloval jí své milostné tužby ve vztahu k ní, posléze využil toho, že poškozená, po požití léků v posteli, a to v poloze na břiše, usnula, k poškozené přistoupil, vysvlékl ji spodní díl pyžama, vnikl penisem do pochvy poškozené a na poškozené vykonával soulož, přičemž když se po nějaké době poškozená probudila a zjistila, že na ní obžalovaný leží a vykonává soulož, otočila se na obžalovaného s tím, že s ním souložit nechce, kdy v důsledku toho, jak se poškozená zvedala z postele, aby se před obžalovaným odešla schovat do koupelny, obžalovaný svého jednání zanechal, kdy přestože se poškozená křikem, po návratu z koupelny, kde setrvala několik minut, opakovaně dožadovala, aby obžalovaný ihned její byt opustil, učinil tak až po nějaké době, přičemž v důsledku útoku se u poškozené rozvinula posttraumatická stresová porucha, s níž byla poškozená hospitalizována nejprve ve dnech [číslo] [datum] v Krizovém centru RIAPS, posléze v PN [část obce] po dobu od [číslo] [datum], dále se od 4/ 2020 podrobovala intenzivní psychoterapii s nutností dlouhodobého masivního užívání psychofarmak, poškozená trpěla flešbacky, obavami z lidí, obavou vycházet z domu, nespavostí, nechutenstvím“. Za to byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 5 roků, pro jehož výkon byl zařazen dle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku do věznice s ostrahou. Podle § 228 odst. 1 trestního zákoníku byla obžalovanému současně uložena povinnost zaplatit poškozené [jméno] [příjmení], narozené [datum], částku 200 000 Kč na náhradu nemajetkové újmy a se zbytkem svého nároku byla dle § 229 odst. 2 trestního řádu poškozená odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

2. Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný prostřednictvím své obhájkyne řádně a včas odvolání směřující do všech jeho výroků. Důvodem je skutečnost, že soud prvního stupně se dle názoru obžalovaného dopustil celé řady pochybení, která významným způsobem zasáhla do jeho práva na obhajobu a práva na spravedlivý proces, a která současně měla zásadní vliv na správnost a zákonnost samotného rozsudku. Obžalovaný napadenému rozsudku rovněž vytýká, že je nejasný, vnitřně rozporný a na řadě míst se dopouští nepřipustných spekulací. S tím nutně souvisí také to, že soud prvního stupně se nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro své rozhodnutí. Soudu prvního stupně je i vytýkáno, že řadu navrhaných důkazů neprovedl vůbec, a ty, které provedl, pak nehodnotil v souladu s § 2 odst. 6 trestního řádu. Skutkový děj nebyl ustálen do takové podoby, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti a v neposlední řadě pak soud prvního stupně svým postupem porušil ustanovení trestního řádu, která v konečném důsledku vedla k nezákonnému potrestání obžalovaného. Jako nesprávné hodnotí obžalovaný rovněž rozhodnutí soudu prvního stupně ohledně uplatněného adhezního nároku.

3. V oddíle věnovaném skutkovému ději obžalovaný namítá, že oné události dne v bytě poškozené měli být přítomni pouze obžalovaný a poškozená. Nálezací soud zhodnotil výpověď poškozené jako věrohodnou, naproti tomu výpověď obžalovaného jako nevěrohodnou, když závěr o vině obžalovaného dovedl z několika důkazů, kromě výpovědi poškozené ještě z výpovědi svědkyně [jméno] [příjmení] (kamarádka poškozené) a okrajově [jméno] [příjmení] (matky poškozené) a textových zpráv zasláných obžalovaným. Nálezací soud dle přesvědčení obhajoby nepochopil, že předmětem dokazování není primárně vyvrácení obhajoby obžalovaného, nýbrž prokázání tvrzení obžaloby a i nevěrohodná výpověď obžalovaného bez dalšího neznámá, že tvrzení obžaloby byla prokázána. Odvolání zmiňuje judikaturu Ústavního soudu (nález sp.zn. PL.ÚS 110/20-4 ze dne [datum] či sp.zn. II. ÚS 2929/18) podle nichž v případě, kdy soud shledá obhajobu obviněného nevěrohodnou, nelze bez dalšího usuzovat na jeho vinu a pakliže je jedním problematickým důkazem poměřována pravdivost a výpovědní hodnota dalších důkazů, vzniká riziko ústavně zapovězené deformace důkazů. Obžalovaný

zdůrazňuje, že nelze přihlížet k jeho písemným vyjádřením před zahájením trestního stíhání a před tím, nežli byl řádně zastoupen obhájcem.

4. Prizmatem nevěrohodnosti výpovědi obžalovaného nalézací soud přistoupil k hodnocení dalších provedených důkazů, kdy nalézací soud v napadeném rozsudku uvádí jen ty důkazy, z nichž dovozuje vinu obžalovaného, nikoliv všechny, zejména pak ne ty svědčící ve prospěch obžalovaného. Některé z těchto důkazů pak nalézací soud nereprodukuje v souladu s jejich skutečným obsahem, čímž dochází k jejich zapovězené deformaci. Jako příklad je uvedena interpretace výpovědi poškozené, kdy např. nalézací soud uvádí, že inkriminovaného dne se měla poškozená s obžalovaným domluvit, že k ní přijede. Ve skutečnosti však poškozená uvedla, že obžalovanému toho dne volala, a řekla mu, ať přijede, obžalovaný tudíž přijel na žádost poškozené. V této souvislosti jsou pak důležité zprávy ze dne [datum] zachycující konverzaci mezi obžalovaným a poškozenou, které nalézací soud neuvádí celé a nehodnotí je v souladu s jejich skutečným obsahem. Poškozená dokládala důkazy podle potřeby, nepředložila všechnu komunikaci s obžalovaným a pakliže tedy nalézací soud uvádí, že obžalovaný přizpůsoboval svůj postoj stavu dokazování, tak takto činila rovněž poškozená. Poškozená různým osobám či institucím sdělovala nepravdivé údaje či jim naopak některé podstatné údaje neuváděla vůbec. V odvolání je následně citována SMS komunikace ze dne [datum] mezi obžalovaným a poškozenou, kdy dle obhajoby nechal nalézací soud bez povšimnutí fakt, že na jednu stranu poškozená uvádí, že obžalovaného v podstatě jen,, trpěla“ kvůli jeho synovi, na druhou stranu si ho zve domů, a to prokazatelně v době, kdy byla sama a kdy téhož dne jí měl obžalovaný psát zprávy milostného charakteru. Obžalovaný v hlavním líčení dne [datum] k dotazu, zdali SMS zprávy založené ve spise, které měla předložit poškozená, jsou kompletní uvedl, že určitě ne, že chybí spousta a bez nich to nedává smysl. Předložené zprávy jsou pouze útržky. Z úředního záznamu ze dne [datum] vyplývá, že poškozená odmítala dát svůj telefon z ruky. Tuto listinu obžalovaný navrhuje provést v odvolacím řízení jako důkaz. Je zcela evidentní, že poškozená již od počátku zadržovala důkazy, přičemž se mohlo jednat o důkazy ve prospěch obžalovaného a ty, co byly předloženy, jsou vytrženy z kontextu. Obžalovaný proto také opětovně navrhuje, aby soud od poškozené vyžádal veškerá elektronická data týkající se jejich vzájemné komunikace. Uvedené lze vztáhnout i na zprávu, na níž má být zachycen penis obžalovaného (čl. 300) i v tomto případě je namíste uložení povinnosti poškozené, popř. svědkyni [příjmení] vydat originál zaslané zprávy v elektronické podobě, neboť z fotografie není nikterak zřejmé, komu, kdy a v jakém kontextu byla zaslána, případně proč ji orgánům činným v trestním řízení poskytla právě svědkyně [příjmení].

5. V další části odvolání odvolatel upozorňuje na zcela chybnou reprodukci jeho výpovědi, které se dopustil nalézací soud pod bodem 6. napadeného rozsudku, což následně uvádí na pravou míru a zdůrazňuje, že dle jeho verze k žádnému pohlavnímu styku mezi ním a poškozenou nedošlo, pouze k vzájemnému oboustrannému vzrušování na dobrovolné bázi. Poškozená opakovaně zvracela, on ty zvratky uklidil a poté vedle ní usnul. Obžalovaný posléze opět cituje z SMS zpráv, sporuje rozličná tvrzení poškozené, z nichž je celá řada lživá a připomíná obdobný přístup nalézacího soudu vůči svědeckým výpovědím, kdy soud shledal bez dalšího věrohodnými výpovědi svědčící ve prospěch poškozené, a naopak ty, jež svědčí ve prospěch obžalovaného shledal – a nutno podotknout, že ze zcela absurdních důvodů – nevěrohodnými. Příkladem budiž hodnocení výpovědi svědkyně [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] ml. Výpověď posledně jmenovaného zhodnotil soud jako zcela věrohodnou, přičemž ignoroval fakt, že tento svědek při hlavním líčení dne [datum] byl opakovaně konfrontován s rozpory své výpovědi s výpovědí z přípravného řízení. Z jeho výpovědi vyplývá, že obžalovaného nenávidí a je závislý na poškozené, zda mu s dětmi umožní styk. V neposlední řadě se jedná o osobu drogově závislou. I přes všechny uvedené skutečnosti nalézací soud z jeho výpovědi vychází, aniž by se s těmito skutečnostmi v odůvodnění napadeného rozsudku vypořádal. Naopak ti, co svědčili ve prospěch obžalovaného, jsou všichni označeni jako nevěrohodní.

6. Jelikož tedy nalézací soud důkazy hodnotil téměř výlučně v neprospěch obžalovaného, k jejich hodnocení přistupoval selektivně a řadu z nich výrazně deformoval, skutkový stav popsany ve výroku o vině nemůže splňovat zákonná kritéria popsaná v § 2 odst. 5 trestního řádu a tvrzení obžaloby, že by měl znásilnit poškozenou zneužívajíc její bezbrannosti souloží nebylo v řízení při zachování principu presumpce neviny a z něj vyplývajícího pravidla in dubio pro reo nade vší pochybnost prokázáno.

7. Oddíl odvolání nazvaný K naplnění znaku způsobení těžké újmy na zdraví napadenému rozsudku vytýká, že nalézací soud v části skutkových zjištění týkajících se způsobení těžké újmy na zdraví a jejich následné subsumpci pod ust. § 185 odst. 3 písm. c) trestního zákoníku nepostupoval v souladu s § 2 odst. 5, 6 trestního řádu, a tudíž je nesprávně podřadil pod ust. § 185 odst. 3 písm. c) trestního zákoníku. Nalézací soud dospěl k závěru, že poškozená měla v důsledku jednání obžalovaného utrpět těžkou újmu na zdraví spočívající v rozvinutí posttraumatické stresové poruchy a tento závěr učinil na základě výpovědi poškozené, výpovědi znalce doc. PhDr. [jméno] [příjmení] a MUDr. [jméno] [příjmení], s nimiž měly být ve shodě výpovědi znalce [příjmení] [jméno] [příjmení] a PhDr. [jméno] [příjmení], výpovědi svědkyň [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] k duševnímu stavu poškozené před 6. únorem 2020, [jméno] [příjmení] ml., svědkyně [příjmení] [jméno] [příjmení] a listinných důkazů. Následně je v odvolání podrobně interpretován značný obsah některých z těchto důkazů (výpověď M. [příjmení] ml., L. [příjmení], MUDr. [příjmení]) s cílem doložit, že poškozená v mnoha věcech lhala a její duševní stav před a po inkriminované události nebyl přesvědčivě objasněn.

8. Pokud se jedná o znalecké posudky, obžalovaný se ve svém oprávněném prostředku zaměřuje na části týkající se možné příčinné souvislosti mezi duševním stavem poškozené a jejím údajným znásilněním. Přitom má zato, že přepisy výpovědi znalce v napadeném rozsudku neodpovídají tomu, co bylo řečeno, případně je to vytrženo z kontextu, nebo dokonce to uvádí nalézací soud zcela nepravdivě, což platí zejména pro znalce [příjmení] [příjmení] a PhDr. [příjmení]. Následně jsou opět interpretovány dílčí i konečné závěry znalce z oboru duševněpytých věd, i části jejich výpovědí, s položením důrazu na fakt, že poškozená nebyla již před údajným znásilněním duševně v pořádku a rovněž vývoj jejího následného stavu není zcela typický. S ohledem na provedené dokazování je tak obžalovaný toho názoru, že i kdyby oba soudy shledaly, že se měl dopustit na poškozené znásilnění, nelze mu přičítat následek v podobě těžké újmy na zdraví. Poškozená prokazatelně uváděla různým osobám nepravdivá tvrzení nebo některé podstatné údaje zamlčovala, otázkou tedy zůstává, nakolik jí lze věřit, že na jejím špatném duševním stavu nese vinu právě obžalovaný.

9. Odvolání připomíná i tzv. „hluché období“ od [datum] do [datum], o němž se objektivně neví vůbec nic a po němž mělo následovat akutní zhoršení psychického stavu poškozené. Obžalovaný přitom v tomto období nikde u poškozené nefiguroval, přičemž od této doby má být její duševní stav, alespoň dle MUDr. [příjmení], ve své podstatě katastrofální a peritraumatická disociace má přecházet v chronickou. Pokud nalézací soud nedovojuje, že by došlo k jinému traumatu, tak tuto skutečnost nelze považovat za vyvrácenou, mj. i s přihlédnutím k tomu, jakým způsobem poškozená zamlčovala podstatné údaje či sdělovala vysloveně nepravdivé údaje. I když má obžalovaný za to, že právě toto „hluché období“ je zásadním pro stanovení příslušné právní kvalifikace, pro případ, že by se odvolací soud s tímto názorem neztotožnil, pak obžalovaný uvádí, že by bylo na místě doplnit dokazování o další důkazy, jejichž provedení navrhl v rámci hlavního líčení konaného dne [datum].

10. V závěrečném oddíle věnovaném Výroku o trestu a náhradě nemajetkové újmy pak obžalovaný vytýká napadenému rozsudku nepřiměřenost uloženého trestu i nesprávné rozhodnutí o náhradě nemajetkové újmy, když její výše stanovená nalézacím soudem je pro obžalovaného s ohledem na jeho nemajetnost i trvalou nemožnost získávat si finanční prostředky pro svou obživu likvidační. Zároveň nalézací soud porušil zásadu dvojího přičítání, když obžalovanému přičítá jako přitěžující okolnost dle § 42 písm. d) trestního zákoníku. V

závěrečném návrhu obžalovaný navrhuje, aby Vrchní soud v Praze napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b), c), d) trestního řádu zrušil a po případném dokazování ve veřejném zasedání rozhodl podle § 259 odst. 3 trestního řádu tak, že se obžalovaný zprošťuje obžaloby a poškozenou se svými nároky podle § 229 odst. 3 trestního řádu odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních. V případě, že odvolací soud shledá vinu obžalovaného, obžalovaný navrhuje, aby Vrchní soud v Praze napadený rozsudek zrušil a po případném dokazování rozhodl podle § 259 odst. 3 trestního řádu tak, že se obžalovaný uznává vinným trestným činem znásilnění podle § 185 odst. 1 alinea druhá, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku za současného uložení trestu odnětí svobody na spodní hranici trestní sazby podmíněně odloženého na přiměřenou zkušební dobu a současně rozhodl o nároku na náhradu nemajetkové újmy, případně aby napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b), c) zrušil a podle § 259 odst. 1 trestního řádu věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

11. Vrchní soud v Praze přezkoumal podle § 254 odst. 1 trestního řádu zákonnost a odůvodněnost výroků napadeného rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, jakož i správnost postupu řízení, které jejich vydání předcházelo a dospěl k následujícím závěrům.

12. Úvodem považuje vrchní soud za vhodné připomenout, že předmětnou trestní věc na samém počátku projednával Obvodní soud pro Prahu 9 pod sp. zn. 2 T 91/2021, neboť obžaloba byla podána pro zvlášť závažný zločin znásilnění dle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku. K duševnímu stavu poškozené [příjmení] měl soud v této době k dispozici znalecký posudek s doplňkem z oboru zdravotnictví – oddělení psychiatrie a klinická psychologie vypracovaný MUDr. [jméno] [příjmení] a PhDr. [jméno] [příjmení]. Dne [datum] byli oba znalci u hlavního líčení vyslechnuti a Obvodní soud pro Prahu 9 požádal o další doplnění posudku, neboť vyšly najevo nové skutečnosti ohledně duševního stavu poškozené. Posléze tento soud rozhodl dne 26. května 2022 pod sp. zn. 2 T 91/2021 podle § 222 odst. 1 trestního řádu předložit věc Vrchnímu soudu v Praze k rozhodnutí o příslušnosti a ten usnesením sp.zn. 2 Ntd 7/2022 ze dne 3. srpna 2022 rozhodl, že je k projednání věci příslušný Městský soud v Praze. U Městského soudu v Praze byl po provedení hlavního líčení dne 26. ledna 2023 pod sp.zn. 45 T 10/2022 vynesena v řadě první rozsudek, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem znásilnění podle § 185 odst. 1, alinea druhá, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 5 roků, pro jehož výkon byl zařazen dle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku do věznice s ostrahou. Podle § 228 odst. 1 trestního zákoníku byla obžalovanému současně uložena povinnost zaplatit poškozené [jméno] [příjmení], narozené [datum], částku 200 000 Kč. Uvedený rozsudek byl na základě usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. června 2023, sp. zn. 7 To 40/2023 podle § 258 odst. 1 písm. b), c), d) trestního řádu zrušen a věc vrácena soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Hlavním důvodem zvoleného postupu bylo soudu prvního stupně vyčtené nedodržení ustanovení § 109 trestního řádu ve vztahu ke znalcům z oboru zdravotnictví, oddělení psychologie a psychiatrie a zejména pak rezignace na požadavek náležitého odůvodnění soudního rozhodnutí, pokud jde o právní kvalifikaci jednání obžalovaného jako zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1 alinea druhá, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku.

13. Po vrácení věci k novému projednání Městský soud v Praze provedl úkony a doplnění, která odvolací soud nařídil a vyhověl požadavkům kladeným ustanovením § 264 odst. 1 trestního řádu.

14. Aktuálně tak řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, netrpí žádnými vadami, které by měly za následek porušení ustanovení, jimiž se má zabezpečit řádné objasnění věci a právo na obhajobu, a které by mohly negativně ovlivnit správnost a zákonnost rozsudku. Ve stručnosti lze konstatovat, že v jeho průběhu byla respektována zákonem stanovená pravidla spravedlivého procesu. Dokazování bylo v řízení před nalézacím soudem provedeno v nezbytném rozsahu tak, aby bylo možno učinit správné skutkové i právní závěry. Podstatné důkazy potřebné ke zjištění, zda se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin, zda jej spáchal obžalovaný, jaké jsou podstatné okolnosti jeho spáchání i jaké jsou osobní poměry obžalovaného, byly opatřeny již v přípravném

řízení a posléze dále doplněny a řádně a zákonným způsobem provedeny v hlavním líčení. Městský soud při provádění a hodnocení důkazů postupoval v souladu s ustanovením § 2 odst. 5, odst. 6 trestního řádu, důkazy provedené v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí zhodnotil logickým a přesvědčivým způsobem a své závěry v odůvodnění rozsudku i pečlivě odůvodnil.

15. Odvolací námitky obžalovaného jsou vesměs pouhým opakováním obhajoby uplatněné již v průběhu předchozího řízení včetně prvního podaného opravného prostředku, přičemž s touto obhajobou se nalézací soud v odůvodnění rozsudku úspěšně vypořádal. Ostatně odvolací soud důsledně ctí zásadu, že hodnocení důkazů je výhradní doménou soudu prvního stupně, pokud při tomto procesu postupuje bedlivě podle svého přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu, a poté učiní logická a dostatečně odůvodněná skutková zjištění. Jelikož tomu tak bylo i v projednávané věci, nelze mít proti přijatým skutkovým závěrům městského soudu výhrady, skutková zjištění považuje odvolací soud za správná a provedenými důkazy dostatečně podložená. Ztotožňuje se do značné míry i s odůvodněním napadeného rozsudku, na něž pokud jde o zjištěný skutkový děj a právní kvalifikaci odkazuje a pro úplnost dodává následující.

16. Provedeným dokazováním bylo i podle odvolacího soudu jednoznačně prokázáno, že obžalovaný [příjmení] [příjmení], ve večerních hodinách dne [datum] navštívil poškozenou [jméno] [příjmení], partnerku svého syna, u ní v bytě, kde po určité době využil její zdravotní indispozice a s cílem se sexuálně vzrušit a uspokojit ve chvíli, kdy poškozená po požití léků v posteli usnula, jí vysvlékl spodní díl pyžama a na poškozené vykonával soulož, čehož zanechal poté, co se poškozená probudila a dala mu najevo svůj nesouhlas.

17. Uvedený skutkový děj od počátku trestního řízení kontinuálně popisuje poškozená [jméno] [příjmení], jejíž výpověď zhodnotil nalézací soud jako věrohodnou, předložil pro tento závěr patřičné argumenty a odvolací soud se s ním v tomto ohledu ztotožnil. Poškozená, resp. prostřednictvím své kamarádky svědkyně [příjmení], oznámila trestnou činnost bezprostředně po jejím spáchání a od tohoto oznámení nezaznamenal popis průběhu inkriminované události ze strany poškozené žádných změn. A to na rozdíl od výpovědi obžalovaného, jenž svou obhajobu zjevně přizpůsoboval příslušné fázi trestního stíhání a s ní spojené aktuální důkazní situaci, což nalézací soud vystihl v bodě 9. odůvodnění rozsudku a odvolací soud se i s těmito argumenty plně ztotožňuje. Neměnná a věrohodná výpověď poškozené je podpořena objektivním důkazem v podobě odborného vyjádření z oboru kriminalistiky, odvětví biologie a genetiky a navazující výpovědi znalců [příjmení] ústavu, z nichž vyplynulo, že ve vzorku odebraného z pochvy poškozené byl stanoven smíšený profil DNA obsahující znaky shodné s profilem DNA obžalovaného i poškozené. Znalec [příjmení] [příjmení] u hlavního líčení potvrdil, že v odebraném vzorku se nacházelo značné množství biologického materiálu obžalovaného. Ačkoli znalci vyloučili přítomnost spermatu a nebyli schopni jednoznačně určit, o jaký genetický materiál obžalovaného se jednalo, nepochybně jde o důkaz potvrzující verzi poškozené ohledně přímého sexuálního kontaktu mezi ní a obžalovaným, neboť jinak si lze přítomnost této stopy vysvětlit jen stěží.

18. Obhajoba v průběhu soudního řízení vznesla celou řadu důvodů, pro něž si mohla poškozená projednávanou událost vymyslet a dlužno zdůraznit, že tuto eventualitu shodně se soudem prvního stupně považuje vrchní soud za vyloučenou. Od bodu 10. odůvodnění rozsudku nalézací soud rozebírá obhajobou nastíněné možné motivy poškozené, přičemž tak činí velmi zevrubně a díky logičnosti tohoto rozboru lze na příslušnou pasáž plně odkázat. A to obdobně jako na další body odůvodnění rozsudku, v nichž se nalézací soud vypořádává s protiargumenty obhajoby, jejími námitkami vůči rozličným skutečnostem (vesměs směřujícím k znevěrohodnění poškozené [příjmení]) a návrhy na doplnění dokazování. V bodech 64. až 95. odůvodnění tak nalézací soud činí opět velmi detailně, logicky a přesvědčivě a odvolací soud se pro stručnost na tyto pasáže odvolává, neboť se s nimi v zásadě ztotožňuje. Z tohoto důvodu také považuje veškeré další návrhy na doplnění dokazování ze strany obhajoby za nadbytečné, protože je stejně jako soud

prvého stupně zamítl. Faktem je, že některé podružné otázky, např. zda obžalovaný přijel do bytu poškozené na její pozvání, či tomu bylo naopak, zda je jejich elektronická komunikace založená ve spise kompletní apod., nebyly bezesbýtku objasněny, avšak stále je třeba mít na mysli, že poškozená svůj postoj vůči základní důkazní situaci nikterak nepřizpůsobovala a na rozdíl od obžalovaného (jak již bylo uvedeno) je její výpověď, pokud jde o podstatu skutku, neměnná. Objasnění naznačených dílčích detailů nehraje nijak zásadní roli, stejně tak jako dokola omílaná otázka, zda obžalovaný poslal či neposlal poškozené foto svého penisu.

19. Navazující otázkou, již bylo třeba zodpovědět je otázka následků jednání obžalovaného, na což upozornil vrchní soud v usnesení ze dne [datum], kde rovněž připomněl nezbytnost rozlišení příčinné souvislosti mezi jednáním pachatele a relevantním následkem na jedné straně a mezi mírou zavinění pachatele na straně druhé, neboť jde o dvě samostatné otázky. Nálezací soud se s výtkami a požadavky odvolacího soudu vypořádal a po doplnění dokazování zejména o výsledky znalců z oboru duševpytných věd a následném zhodnocení všech takto relevantních důkazů, je s dostatečnou mírou jistoty prokázáno, že rozvoj posttraumatické stresové poruchy (PTSD) u poškozené nastal v příčinné souvislosti s událostí prožitou dne [datum], tedy v příčinné souvislosti s jednáním obžalovaného.

20. Nálezací soud se rozboru závěrů všech znaleckých posudků, včetně výpovědi ošetřující lékařky poškozené [příjmení] [příjmení] věnuje od bodu 22. odůvodnění rozsudku a přes jisté výhrady k některým dílčím závěrům znalecké dvojice PhDr. [příjmení] a MUDr. [příjmení] konstatuje, že ve vztahu ke stěžejním otázkám duševního stavu poškozené [příjmení] došlo ke shodě. Znalci uzavřeli, že poškozená aktuálně trpí PTSD nasedající na emočně nestabilní osobnost, prognóza je nepříznivá, nepříznivý zdravotní stav trvá od února 2020 a pokud bude obžalovanému projednáváný skutek prokázán, pak toto jednání bylo příčinou rozvoje PTSD, když k traumatu přistoupila emočně nestabilní osobnost poškozené coby obecně rizikový faktor. Tyto základní závěry považuje Vrchní soud v Praze za přesvědčivé, přestože bezesbýtku nesdílí některé z kritických výhrad nálezacího soudu vůči dílčím závěrům dvojice MUDr. [příjmení] a PhDr. [příjmení]. A to především dílčí závěr ohledně psychického stavu poškozené [příjmení] v době před inkriminovanou událostí, kde do určité míry souhlasí s námitkou obhajoby, že tento dílčí závěr nebyl zcela uspokojivě zodpovězen. Je však zřejmé, že objasnění této skutečnosti je v současné době již prakticky nemožné, resp. bez zásadního přispění samotné poškozené bylo nemožné i v době zahájení trestního stíhání. Je totiž bezesporu prokázáno, že poškozená před projednávanou událostí žila velmi neuspořádaným rodinným životem, hluboce se trápila kvůli otcí svých dvou dětí (synovi obžalovaného), který si jednak děti vůbec nepřál, jednak si následně paralelně pořídil dítě s další partnerkou a mezi oběma ženami poté několik let tzv., „pendloval“. Obdobná životní situace zanechává nepochybně nepříznivý vliv na psychice i odolnějších jedinců, nežli je poškozená [příjmení], tudíž pokud znalci konstatují, že žádné obdobně významné trauma v životě poškozené, vyjma jednání obžalovaného, nebylo shledáno, je třeba se na tento závěr dívat právě i touto optikou. Tedy tak, že sice žádné,, srovnatelné“ trauma v rozhodné době poškozená neprožila, avšak prožívala pro ni velmi neutěšenou až frustrující partnerskou situaci. A samotný fakt, že se do února 2020 nikde psychiatricky neléčila, rozhodně neznamená, že šlo o psychicky zcela zdravou a vyrovnanou osobu. V této souvislosti je možné připomenout např. výpověď svědkyně [jméno] [příjmení], kamarádky poškozené, z níž cituje nálezací soud v bodě 15, a která uvedla, že když se z nich před lety staly nejlepší kamarádky, byla poškozená veselá, šťastná, postupně ji ubíjel vztah s [jméno] [příjmení] ml., resp. to, že měl paralelní vztah s další ženou a měl s ní také dítě narozené krátce po narození dcery poškozené. Odvolací soud si na tomto místě dovolí přímo citovat z výpovědi svědkyně [příjmení]:, „...postupně se to zhoršovalo...., pořád jí ubíjelo, že s ní je a není....Nejhorší bylo, když se narodila [příjmení] a za měsíc na to Samík, to jí hodně ublížilo. Byla na tom pak blbě. ...že jí nebavil život jako takový, to jsme řešily několikrát...“ Vypověděla rovněž, že poškozená [příjmení] užívala Bachovy kapky, což je přírodní lék na deprese a duševní pohodu. Na druhé straně pak jestliže matka poškozené,

svědkyně [příjmení] žádné problémy poškozené před incidentem nezaznamenala, je to jen v souladu s provedeným dokazováním, neboť sama poškozená připustila, že se matce se svou neutěšenou situací nesvěřovala, neboť její rodina se vztahem s [příjmení] mladším nesouhlasila a matka poškozené tak zjevně o dceřině psychické nepohodě neměla adekvátní informace. Ostatně i soudem příbraní znalci [příjmení] [příjmení] a PhDr. [příjmení] definovali poškozenou coby osobnost, která se vyvíjela nevyváženě až k osobnosti emočně nestabilní a byla taktéž zatížena komplikovaným vztahem s [příjmení] ml., kdy poškozená dlouhodobě žila v extrémně nestabilní vztahové konstelaci, což byl faktor zhoršující její strukturu osobnosti. To vše předcházelo inkriminované události s obžalovaným a na nejzávažnější psychické dekompenzaci se tak podílelo více faktorů.

21. Přestože tedy odvolací soud připouští v tomto směru jisté výhrady k přijatému dílčímu závěru ohledně duševního zdraví poškozené před projednávaným incidentem, má za to, že příčinná souvislost mezi jednáním obžalovaného a způsobeným následkem v podobě PTDS narušena nebyla a hlavním, „spouštěčem“ závažného zhoršení psychického zdraví poškozené od února 2020 bylo právě jednání obžalovaného. Jak již bylo konstatováno, příčinnou souvislost mezi jednáním obžalovaného a následkem nepřerušuje, ani jestliže k tomuto jednání přistoupí další skutečnosti, jež spolupůsobí při vzniku následku, avšak jednání obžalovaného zůstává takovou skutečností, bez níž by k následku nedošlo.

22. Jestliže pak obžalovaný opakovaně připomíná nedobrý psychický stav poškozené před rozhodným datem, tak tato okolnost mu z hlediska subjektivní stránky trestného činu neprospívá. Subjektivní stránka zahrnující znaky týkající se psychiky pachatele, v první řadě tedy jeho zavinění, vypovídá o vnitřním vztahu pachatele k podstatným složkám trestného činu, tedy k podstatným skutečnostem tvořícím jeho čin. V bodě 108. odůvodnění nalézací soud správně připomněl judikát, podle něhož skutečnost, že pachatel neměl v úmyslu přivodit znásilněné osobě újmu na zdraví, není pro naplnění kvalifikované skutkové podstaty zločinu znásilnění podle § 185 odst. 3 písm. c) podstatná. Postačí, že s ohledem na skutkové okolnosti měl a mohl předpokládat vznik tak závažného následku, přičemž takovou skutkovou okolností může být např. i to, že pachatel je obeznámen s citlivější povahou poškozené.

23. Lze tak uzavřít, že Vrchní soud v Praze se s odvolacími námitkami obžalovaného, pokud jde o zjištěný skutkový děj ani právní kvalifikaci neztotožnil, má za to, že se nalézací soud důkladně zabýval všemi zásadními otázkami a posoudil věc komplexně ve všech patřičných souvislostech. Na úvahy vztahující se k právní kvalifikaci nastíněné od bodu 96. odůvodnění rozsudku se lze opět v plném rozsahu odvolat a vrchní soud tak z důvodu úspornosti činí, neboť s veškerými zde uvedenými argumenty souhlasí.

24. Stěžejním rozhodnutím se pro odvolací soud stalo rozhodování o trestu, neboť okolnosti případu, jakož i osoby obou zúčastněných, obžalovaného i poškozené, hodnotil jako poměrně nevšední a vybočující z rámce běžně projednávaných a skutkově i právně srovnatelných případů. Vrchní soud v Praze sám zhodnotil a posoudil všechna kritéria podstatná pro úvahy o trestu ve smyslu § 37 a následujících trestního zákoníku a při těchto úvahách ohledně trestní sankce mimořádně bedlivě a citlivě zvažoval další postup vůči obžalovanému [příjmení]. Je faktem, že nalézací soud trest odnětí svobody vyměřil na samé spodní hranici dané zákonné trestní sazby, uložený trest tak není nezákonný, avšak odvolací soud se nakonec s výrokem o trestu z napadeného rozsudku neztotožnil a vzhledem k mimořádným okolnostem případu i poměrům pachatele jej považuje za nepřiměřeně přísný.

25. Podle § 58 odst. 1 trestního zákoníku má-li soud vzhledem k okolnostem případu nebo vzhledem k poměrům pachatele za to, že by použití trestní sazby odnětí svobody trestním zákonem stanovené bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a že lze dosáhnout nápravy pachatele i trestem kratšího trvání, může snížit trest odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby tímto zákonem stanovené. V projednávané věci nastaly podle přesvědčení vrchního soudu nejen

mimořádné okolnosti případu, ale za mimořádné je třeba považovat i poměry pachatele. Je třeba předně zmínit, že institut mimořádného snížení trestu odnětí svobody je na místě aplikovat zpravidla tehdy, jestliže okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby (zde těžká újma na zdraví), byla sice formálně naplněna, avšak vzhledem k dalším okolnostem případu nijak nezvýšila škodlivost trestného činu. Přitom pro použití § 58 odst. 1 není nutné, aby okolnosti případu nebo poměry pachatele byly výjimečné a mimořádné, musí se ale vymykat typově podobným případům natolik, že postih pachatele v rámci zákonem stanovené trestní sazby by byl nepřiměřený společenské škodlivosti trestného činu nebo poměrům pachatele v době ukládání trestu. Mimořádné snížení trestu odnětí svobody je na místě i tam, kde některý ze znaků skutkové podstaty trestného činu, přičemž je nerozhodné, zda jde o znak základní nebo kvalifikované skutkové podstaty, byl naplněn neobvykle nízkou intenzitou a tato skutečnost výrazně ovlivnila společenskou škodlivost trestného činu a snížila ji pod obvyklou mez natolik, že je namíste mírnější trestní postih než ten zákonem předpokládaný.

26. Uvedená východiska je pak možné dle názoru vrchního soudu vztáhnout na projednávány případ. Aniž by vrchní soud měl v úmyslu jakkoli znevažovat či podceňovat reakci poškozené na jednání obžalovaného, je třeba připustit, že v porovnání s obdobnými skutky byla mimořádná a neobvyklá, což do značné míry připustili i příbrani znalci. Ve věci rozhodující odvolací senát projednával případy znásilnění, jež byla co do intenzity, četnosti, míry násilí a způsobených fyzických zranění oběti nesrovnatelná s jednáním obžalovaného a psychické následky poškozených nebyly zdaleka tak fatální. Na prokazatelně vzniklých následcích poškozené [příjmení] se nepochybně podílela její přecitlivělá osobnost, její neutěšená životní situace a do jisté míry jistě i samotné trestní řízení. Pokud jde o okolnosti na straně obžalovaného, jednalo se u něj o zcela ojedinělý excés z jinak řádně vedeného života. Je třeba připomenout, že své pocity vůči poškozené dával již před incidentem opakovaně najevo, přesto s ním kontakty neukončila a předmětný večer jej přijala v době nemoci u sebe v bytě. Obžalovaný nepoužil násilí v pravém slova smyslu, svého jednání ihned po prvním projevu nesouhlasu poškozené zanechal, následně se jí v SMS zprávách omlouval. Kvalifikovaná skutková podstata dle § 185 odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, tedy způsobená těžká újma na zdraví v podobě PTSD není u obžalovaného dána ve formě úmyslu, nýbrž z nedbalosti a rovněž z naplnění aliny druhé § 185 odst. vyplývá menší škodlivost trestného činu nežli při užití přímého násilí či jeho pohrůžky dle aliny první téhož zákonného ustanovení. V neposlední řadě je pak sám obžalovaný invalidou třetího stupně, tedy jedinec v plném invalidním důchodu, navíc v pokročilejším věku. Přitěžující okolnosti na straně obžalovaného Vrchní soud v Praze na rozdíl od napadeného rozsudku neshledal. K okolnostem, jež nalézací soud vyjmenovává v pasáži k výroku o trestu coby okolnosti na straně obžalovaného přitěžující, považuje odvolací soud za nezbytné zdůraznit, že se o takové okolnosti nejedná a ani jednat nemůže. Skutečnost, že obžalovaný spáchal čin využívajíc faktické fyzické i psychické neschopnosti poškozené reagovat na jednání obžalovaného, resp. se mu aktivně bránit (dle nalézacího soudu přitěžující okolnost dle § 42 písm. d) trestního zákoníku) je součástí příslušné základní skutkové podstaty trestného činu znásilnění § 185 odst. 1, alinea druhá, tj. že obžalovaný k činu zneužil bezbrannosti poškozené. Obdobně je součástí skutkové podstaty kvalifikované dle § 185 odst. 3 písm. c) trestního zákoníku okolnost, že obžalovaný trestným činem způsobil větší škodlivý následek (dle nalézacího soudu přitěžující okolnost ve smyslu § 42 písm. k) trestního zákoníku), neboť právě fakt, že se v důsledku jednání obžalovaného u poškozené rozvinula PTSD a došlo k výraznému zhoršení jejího duševního zdraví, měl za následek zpřísnění právní kvalifikace a přenesení věcné příslušnosti k Městskému soudu v Praze. Od spáchání trestného činu uplynuly 4 roky, a to, aniž by k délce řízení jakkoli obžalovaný svým zaviněním přispěl, naopak poněkud nepochopitelné jsou počáteční průtahy, kdy trestní stíhání bylo zahájeno až po roce, přestože trestní oznámení podala poškozená bezprostředně po činu. Zde lze i do značné míry přitakat výhradě obhajoby, že trestní stíhání bylo zprvu vedeno pouze pro trestný čin dle § 185 odst. 1 trestního zákoníku, ačkoli ze samotného popisu skutku

jednoznačně již tehdy vyplývala právní kvalifikace dle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku.

27. Vzhledem ke všemu výše uvedenému má Vrchní soud v Praze zato, že podmínky § 58 odst. 1 trestního zákoníku byly naplněny a je na místě obžalovanému snížit trest odnětí svobody pod spodní hranici zákonné trestní sazby, neboť použití, byť spodní hranice této zákonné trestní sazby, by bylo pro obžalovaného nepřiměřeně přísné a jeho nápravy lze dosáhnout i trestem kratšího trvání. Současně lze vzhledem k osobě obžalovaného a jeho poměrům, jakož i okolnostem případu výše jmenovaným takto snížený trest odnětí svobody v trvání tří let podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložit, a to na nejdelší možnou zkušební dobu pěti let, kdy bude na obžalovaném, aby prokázal, že se skutečně jednalo o ojedinělý exces z jeho jinak řádně vedeného života. V rámci podmíněně odloženého trestu bylo podle § 82 odst. 3 trestního zákoníku obžalovanému uloženo i přiměřené omezení zdržet se jakéhokoli kontaktu s poškozenou [jméno] [příjmení], narozenou [datum], a také povinnost podle svých sil nahradit této poškozené nemajetkovou újmu, kterou trestným činem způsobil. Právě posledně jmenované opatření směřuje i k naplnění požadavku přiměřenosti trestních sankcí ve smyslu ust. § 38 odst. 3 trestního zákoníku, podle něhož se při ukládání trestních sankcí přihlédne i k právem chráněným zájmům osob poškozených trestným činem. Pokud obžalovaný povede ve zkušební době řádný život a vyhoví uloženým podmínkám a omezením, bude rozhodnuto, že se ve zkušební době osvědčil po jejím uplynutí. V opačném případě bude podmíněně odložený trest odnětí svobody přeměněn na trest nepodmíněný, a to případně ještě i v průběhu stanovené zkušební doby.

28. Výroky, jimiž byla dle § 228 odst. 1 trestního zákoníku obžalovanému současně uložena povinnost zaplatit poškozené [jméno] [příjmení] částku 200 000 Kč na náhradu nemajetkové újmy a ve zbytku svého nároku dle § 229 odst. 2 trestního řádu poškozená odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních byly shledány správnými a zákonnými (lze odkázat na odůvodnění rozsudku), proto vyjma výroku o trestu zůstal jinak napadený rozsudek nedotčen.

29. Ze všech popsanych důvodů bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný. Proti pravomocnému rozhodnutí lze podat dovolání. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to ve prospěch i neprospěch obviněného, obviněný pro nesprávnost výroku toho rozhodnutí, které se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může podat dovolání pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni do dvou měsíců od doručení toho rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR. Nutný obsah dovolání je vymezen v ustanovení § 265f trestního řádu.

Praha 27. února 2024

JUDr. Michaela Pařízková
předsedkyně senátu